

Samarbeid, samhandling og dialog

Jeg har i skrivende stund akkurat kommet ut av lokalene til Verdens Helseorganisasjon (WHO) i Genève, hvor vi er blitt oppdatert på arbeidet med å implementere resolusjonen om munnhelse som også vår egen helseminister har signert på vegne av Norge. Det var interessant å høre hvordan man i WHO tenker rundt munnhelse som en naturlig del av generell helse, om hvilke strategier de har og hvilke helseindikatorer de bruker i arbeidet for bedre munnhelse for verdens befolkning. WHO påpeker at vi trenger flere tall om tjenesten, behov, behandling og effekt. Dette minner svært mye om hvordan vi opplever dette i Norge. Skal vi i det nyetablerte Tannhelseutvalget kunne finne den beste tannhelsetjenesten for den norske befolkningen, trenger vi de samme tallene. Vi trenger dessuten å løfte blikket for å se helheten i helse- og omsorgstjenesten i Norge og i verden. Da er det godt å vite at også WHO kan bidra i prosessen.

Årsaken til at jeg befinner meg i Genève, er at den internasjonale tannlegeforeningen FDI World Dental Federation har sitt årsmøte her, med representanter fra hele verden. Det innebærer svært interessante diskusjoner med informasjon om en verden hvor karies og orale infeksjoner er et stort helseproblem, hvor nedfasingen av amalgam setter følelsene i sving og hvor engasjementet er stort for god kvalitet i utdanningen. WHO's orale helsestrategi diskuteres også inngående. Det samme gjør man om egenandelstak i Nederland, kollaps i offentlig sektor på de britiske øyer, helseforsikringer i Tyskland og helseeffektiviteten i privat sektor. Det arbeides med å sammenstille forskning på felt som oralmedisin, materialer, ikke-smittsomme munnhulesykdommer og generelle sykdommer, antibiotikaresistens og mye, mye mer. Dette er informasjon som vi i Norge vil ha god nytte av. Norge er ikke alene. Verden kommer til oss som arbeidere, studenter, turister, flyktninger, og vi kommer til verden. Da må vi samarbeide og samhandle, og det oppnår vi bare gjennom dialog.

NTFs prinsippprogram slår fast at ulikhet i helse og oral helse er en global utfordring. Orale sykdommer rammer store deler av verdens befolkning og forårsaker smerte, lidelse og fravær fra skole og jobb i betydelig omfang i mange land. Det kreves internasjonalt engasjement og samarbeid for å løse de store utfordringene. Behovet for dette kommer tydelig frem når jeg snakker med kolleger fra Asia, Afrika og Sør-

Foto: Kjetil Aknes.

**NTFs
prinsippprogram
slår fast at
ulikhet i helse og
oral helse er en
global
utfordring. Orale
sykdommer
rammer store
deler av verdens
befolkning og
forårsaker
smerte, lidelse
og fravær fra
skole og jobb
i betydelig
omfang i mange
land.**

Amerika. Men også på hjemmefronten ser vi jo utfordringer med sosial ulikhet i oral helse, så her er det nok å ta tak i de fleste deler av verden.

Antibiotikaresistens er et svært godt eksempel på hvor viktig det er med globale strategier som iverksettes i den kliniske hverdagen. Antibiotikaresistens er vår tids største helseutfordring. Det vil kunne føre til dødsfall fra orale infeksjoner også i Norge, og det vil kunne endre våre behandlingsrutiner betydelig. Da er det viktig at også vi tannleger holder vår forskrivning av antibiotika betydelig nede – hele tiden. Se alltid pasienten før du vurderer bruk. Vurder hvordan du kan klare deg uten antibiotika, og bruk antibiotika først når du må og etter de gjeldende retningslinjene. Da bidrar du til bedre global og nasjonal helse i samarbeid med kollegaer utenfor Norge.

FDIs slagord er «Leading the World to Optimal Oral Health». En av organisasjonens sentrale oppgaver, foruten å representere verdens tannleger i alle tenkelige og utenkelige fora der helsepolitikk skapes og utformes, er å formulere såkalte Policy Statements på utvalgte fagområder. Denne gangen ligger det forslag på fem slike «statements» på bordet. Ikke alle er like gode eller relevante for norske forhold, men hensikten er likevel den beste: å gi anbefalinger til de nasjonale tannlegeforeningene og deres medlemmer på tema som det internasjonale fagfellesskapet mener det er viktig å peke på.

Kanskje det aller viktigste prosjektet som pågår er FDIs Vision 2030: Delivering Optimal Oral Health for All. Det beskrives slik: «Vision 2030 aims to assist the profession in realizing delivery of optimal oral health to all – with no person left behind». Arbeidet er bygget opp rundt tre pilarer, hver med et hovedmål. Disse pilarene støttes av en strategi for utdanning som vil skape en lydhør og robust profesjon, med kunnskap og ferdigheter til å lede systemreformer. Det er noe å ta med seg til arbeidet i Tannhelseutvalget.

Siden sist har vi avholdt næringspolitisk forum i NTF. Jeg vil rette en stor takk til tillitsvalgte fra privat sektor. Dere ga meg gode refleksjoner, tydelige meninger og et bedre fundament for samarbeid, samhandling og dialog innad i tannhelsetjenesten, og mellom tannhelsetjenesten og resten av helse- og omsorgstjenesten.